

TÜRKLER, RUSLAR VE BULGARLAR

Prof. Dr. Muzaffer TUFAY*

1. Giriş - Ulusların Büyük Göçleri

Milletler yerleşik bir düzen kurmak için geçmişte büyük göçlere girişmişlerdir. Karadeniz, Ege ve Akdeniz havzaları taşıdıkları büyük zenginlikler sayesinde çeşitli kavim ve milletlerin dikkatini çekmişler, onların ilgi alanı haline gelmişlerdir. Dolayısı ile Kafkasya, Kırım, Anadolu ve Balkanlar çeşitli milletlerin uğrak yeri haline gelmişlerdir.

Türkler, ulusların büyük göçleri esnasında şimdiki oturdukları yerlere gelerek yerleşmişlerdir. Bu husus tereddütlere yer bırakmayacak ölçüde açık ve kesindir.

Türk, Rus ve Bulgar münasebetleri oldukça eskiye dayanır. Bu ilişkilerde oldukça karmaşık ve birbirine zıt ekonomik menfaatler önemli role sahiptir. Kafkasya, Kırım, Anadolu ve Balkanlar Doğu ile Batı arasında her zaman önemli bir buluşum noktası oluşturmuştur. Değişik ırk, medeniyet ve dine mensup insanların buluştukları bir merkez olması hesabı ile, bölge çok hassas dengeleri de ihtiva etmektedir. Türkler bu bölgelere değişik zamanlarda gelmişlerdir. Bir kısmı Karadeniz'in kuzeyinden inerek Romanya'yı geçmek sureti ile Bulgaristan ve Makedonya'ya ulaşan Şaman Türklerdir. Bir kısmı da Horasan'dan gelip Anadolu üzerinden Balkanlara ulaşan Müslüman Türklerdir. Böylece, Türkler, bu bölgelere değişik zamanlarda muhtelif bölgelerden gelerek yerleşmişlerdir. Bu suretle Ruslar ve Slav kökenli Bulgarlardan önce Türkler bu yerlerin sahipleri olmuşlardır. Daha sonra bu bölgeleri işgal eden Ruslar ve Slav kökenli Bulgarlar askeri bakımdan hakimiyet elde etmelerine rağmen kendi toprağını kendisi işleyen Türkler gerçek sahipliklerini korumuş ve güçlü nüfus artışı ile devam ettirmişlerdir.

* Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü.

Türk asıllı Yugoslav vatandaşı olan Prof. Dr. Muzaffer Tufay 1936 yılında Üsküp merkezine bağlı Gostivar kentinde doğdu. Tahsilini Üsküp ve Paris Üniversitelerinde yaptı. 1985 yılında Serbonne'da Devlet Doktorası/Doctorat d'Etat/Savundu. Üsküp Üniversitesi Sosyoloji Enstitüsü'nde Bilim Araştırma Başkanıydı. Ocak 1987'den itibaren Ankara Hacettepe Üniversitesinde Misafir Profesör olarak bulunmaktadır.

Bu durum bize Türklerin Balkan ülkeleri ve Bulgaristan'a XIV. asırdan çok daha önceki bir tarihte gelip yerleştiklerini ispatlar. Başka bir ifade ile, çeşitli Türk boyları Balkan yarımadası ve Bulgaristan'a Slavlarla beraber büyük göçler esnasında Türk olarak gelip yerleşmiş, hayatlarını buralarda sürdürmüşlerdir. Zamanla bu eski Türk boylarının bir kısmı Slav kadınlarıyla evlenip, erimek zorunda, öz benliğini yitirmek durumunda kalmış, bir kısmı ise Türklüğünü korumuştur. Yani Balkanlarda ve Bulgaristan'daki Türkler menşe/orijin/itibari ile Türk olup sonradan Türkleşmesi asla söz konusu değildir. Tam tersine tarihi gerçek olarak tüm dünya ansiklopedileri,¹ tarih eserleri, arşivleri, bilim araştırmaları ve çeşitli kaynaklar ispatlamaktadır. Diğerleri arasında bu gerçeği resmi Bulgaristan Tarihi² bile kabul etmektedir, çünkü Slavlar ile **İlk Bulgarlar** arasında ayırım yapmaktadır/**Prabilgari i** Slavyani/. Bu, **PraBulgarlar** yani **İlk Bulgarlar**'ın Slav olmadıklarını kabul ve ispat etmek demektir. Zaten **PraBulgarın** Türk kökenli olduklarını tüm ciddi Slav, Rus dahil dünya Tarih eserleri ve ansiklopedileri de açık ve kesin şekilde ifade etmekte. Diğerleri arasında bu tarihi gerçek **Prabulgarın** Ruslara karşı savaş dönemleri ile de ortaya çıkar.

2. Eski Türk Kavimlerinin Serfleri Olarak Ruslar

Bütün dünya tarih kitapları ve ansiklopedileri, Slavların ana yurtlarının Tuna'nın kuzeyinde oldukça küçük bir bölge olduğunu göstermektedir. Milâttan sonra 5'nci yüzyıla kadar pek bilinen bir kavim olmayan Slavlar eski Türk kavimlerinin göç hareketleri sayesinde tanınmaya başlamışlardır. Bu gerçeği yalnızca Bizans tarihçileri değil günümüz Rus bilim adamları da kabul etmektedirler. Örneğin, Georg Ostrogorsky'nin "Bizans Devleti Tarihi" adlı eserinin 76'ncı sayfasında İustinianos I. Devletinin 565 yılındaki durumunu gösteren haritada, Slavların Karadeniz'e ulaşmayan ve Tuna'nın kuzeyinde Avarlar, Antlar, Gepidler ve Bizans arasında yer alan bir bölgede yaşadıkları görülmektedir.³

1. Bkz. Larousse'nin Bulgaristan bölümü, 1984 yayını, s. 1565;

2. Akad. D. Kosev, Prof. Hr. Hristof, Prof. Al. Burmov, **İstoriya na Bulgariya**, Drz.izdatelstvo "Narodna Prosveta" Sofiya, 1972, sayfa 14: "Po vreme na tiy narecenoto "Veliko preselenie na narodite" ot IV v. nasam prez zemite na Rims-kata imperiya preminali vestgoti, huni, vandali, ostgoti, redica germanski plemena ot sever, prabilgari, slavyani i dr."

Bu konu ile ilgili Bkz: Prof. Dr. Lazslo Rasonyi, **Tuna köprüleri**, TKAE yayınları, Ankara, 1984.

Bkz. **Shamanism in Siberia**, Etited by V. Dioszegi and M. Hoppal, Akademiai Kiade - Budapest 1978.

Bkz. Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu, **Türk Milli Kültürü**, İstanbul, 1985.

